

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Lubomíra Velce a soudkyň JUDr. Zuzany Sváčkové a Mgr. Pavly Polednové ve věci

žalobkyně: **TABET, s. r. o.**, IČO 25090267
sídlem Korunní 1173/83, 130 00 Praha 3
zastoupená advokátem JUDr. Pavlem Šímou
sídlem Poděbradova 2995/17, 301 00 Plzeň

proti
žalované: **Zepris, s. r. o.**, IČO 25117947
sídlem Mezi Vodami 639/27, 143 20 Praha 4

o zaplacení částky 776 744,50 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobkyně proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 21. září 2021, č. j. 12 C 237/2021-23,

takto:

Usnesení soudu I. stupně **se potvrzuje.**

Odůvodnění:

1. Odvoláním napadeným usnesením soud I. stupně rozhodl, že návrh žalobkyně na osvobození od soudních poplatků se zamítá.
2. V odůvodnění svého rozhodnutí pak soud I. stupně předně zkonstatoval, že žalobkyně se v tomto řízení domáhá na žalované, aby jí zaplatila zbývající část faktury č. 1188006 vystavené žalobkyní dne 7. 5. 2018 (se splatností dne 17. 5. 2018) na základě smlouvy o dílo uzavřené účastnicemi řízení dne 25. 4. 2018, a to ve výši 776 744,50 Kč s příslušenstvím. Usnesením prvostupňového soudu ze dne 3. 6. 2021, č. j. 12 C 237/2021-10, byla žalobkyně vyzvána, aby ve lhůtě patnácti dnů od doručení tohoto usnesení zaplatila soudní poplatek za žalobu ve výši 38 838 Kč. Žalobkyně na tuto výzvu reagovala dne 22. 6. 2021 žádostí o přiznání osvobození od soudních poplatků, ve které uvedla, že v současné době nedosahuje žádného příjmu a ani nedisponuje žádným majetkem, který by umožnil soudní poplatek zaplatit. Dne 1. 7. 2021 byl proto žalobkyni doručen formulář k potvrzení majetkových a dalších poměrů spolu s přípisem, necht' ho ve lhůtě patnácti dnů pravdivě a úplně vyplněný zašle zpět soudu I. stupně. Poslední den této lhůty, tj. dne 16. 7. 2021, žalobkyně požádala o prodloužení zmíněné lhůty (z důvodu čerpání dovolené její účetní). Na urgenci soudu I. stupně, která jí pak byla doručena dne 25. 8. 2021, však již žalobkyně nereagovala.
3. Tyto skutečnosti soud I. stupně posoudil podle § 138 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších změn (dále jen „o. s. ř.“), a poté s odkazem na soudní judikaturu předně zkonstatoval, že osvobození od soudních poplatků je institutem výjimečným, týkajícím se pouze případů, kdy se účastník ocitl bez svého zavinění v nepříznivé situaci, která mu znemožňuje zaplatit soudní poplatek a tím je mu odňata možnost uplatnit či bránit své právo, přičemž se současně nejedná o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Pakliže žalobkyně, a to přesto, že byla soudem I. stupně výslovně poučena o povinnosti uvést všechny relevantní skutečnosti o své majetkové situaci, tak neučinila, znemožnila tím soudu učinit si úplnou a ucelenou představu o tom, zda jí její majetková situace skutečně v zaplacení soudního poplatku brání. Soud I. stupně proto návrh žalobkyně na osvobození od soudních poplatků zamítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Bartáková.

4. Proti tomuto usnesení podala žalobkyně včasné odvolání. V něm však pouze zopakovala, že v současné době nedosahuje žádného příjmu a ani nedisponuje žádným majetkem, který by jí umožnil soudní poplatek uhradit. Za důvod, pro který nebyla schopna (a to ani ve lhůtě soudem I. stupně prodloužené) svou majetkovou situaci objasnit, označila žalobkyně chování žalované, která jí přestala hradit své závazky, čímž žalobkyni v jakékoliv její činnosti zcela paralyzovala. Žalobkyně proto navrhla, aby odvolací soud napadené usnesení změnil a osvobození od soudních poplatků jí v plném rozsahu přiznal.
5. Odvolací soud z podnětu podaného odvolání přezkoumal napadené usnesení včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. o. s. ř.), a aniž nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.), dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
6. Podle stanoviska Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. Cpjn 204/2009, je obecně uznávaným účelem soudních poplatků zabezpečit zčásti úhradu nákladů, které vznikají státu výkonem soudnictví, omezovat podávání některých neuvážených či svévolných (šikanózních) návrhů na zahájení soudních řízení (regulační funkce) a působit na to, aby povinní dobrovolně plnili své povinnosti (motivační funkce). Účelem individuálního osvobození od soudních poplatků je tudíž ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích (osvobození od soudních poplatků má především chránit přístup k soudní ochraně ve smyslu článku 36 Listiny základních prav a svobod). Pro rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků jsou pak významné celkové majetkové poměry žadatele posuzované ve vztahu k výši soudního poplatku, případně k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování (srovnej například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2014, sp. zn. 25 Cdo 568/2014). Soudní judikatura dále dovodila, že u právnických osob a u fyzických osob, které jsou podnikateli, je třeba zabývat se stavem jejich podnikatelské nebo jiné činnosti, stavem a strukturou jejich majetku a z toho vyplývající platební schopnosti, přičemž je třeba přihlížet i k tomu, zda se spekulativně nezbavily majetku či jiných výhod, aby se poplatkové povinnosti vyhnuly. Soud tedy zkoumá nejen faktické poměry žadatele v době podání žádosti, ale musí rovněž zvažovat, zda ze strany žadatele nejde o obcházení zákona za účelem získání neoprávněné výhody (osvobození od soudních poplatků). Vzhledem k tomu, že řízení o žádosti o osvobození od soudních poplatků je součástí řízení ve věci samé a rozhodnutí o něm je předpokladem pro další postup soudu, musí být toto řízení rychlé a nemůže mu předcházet obsáhlé a časově náročné šetření (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2643/2013, a ze dne 8. 10. 2013, sp. zn. 32 Cdo 1180/2013, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. II. ÚS 371/2015). Žadatel je proto povinen soudu vysvětlit a prokázat věrohodným způsobem své poměry, které jsou rozhodné pro posouzení důvodnosti jeho žádosti (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1301/2013, a ze dne 27. 11. 2013, sp. zn. 33 Cdo 1900/2013). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud jeho finanční a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srovnej dále například usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. 7 Azs 343/2004, a jeho rozsudek ze dne 30. 7. 2010, sp. zn. 8 As 48/2009).
7. Žalobkyně v této věci uvedla pouze to, že nemá dostatek finančních prostředků na zaplacení soudního poplatku ve výši 38 838 Kč. Vzhledem k tomu, že poplatkovou povinnost (jak již bylo zmíněno) lze na stát přenášet jen výjimečně, bylo povinností žalobkyně, aby úplně a věrohodně popsala své celkové majetkové poměry a tato tvrzení doložila, tj. aby soud věrohodně přesvědčila o tom, že její poměry skutečně odůvodňují jí požadované osvobození (srovnej například usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 9. 2004, sp. zn. 5 Cmo 405/2004, a ze dne 12. 1. 2007, sp. zn. 12 Cmo 520/2006). Tuto povinnost však žalovaná nesplnila, neboť ani ve fázi odvolacího řízení neuvedla žádné konkrétní informace o svých majetkových poměrech a ani neposkytla soudu dostatek podkladů, z nichž by je mohl zjistit. Tím mu znemožnila objektivně posoudit, zda podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků splňuje, či nikoliv (viz usnesení

Nejvyššího soudu ze dne 7. 1. 2016, sp. zn. 23 Cdo 3007/2015, a ze dne 3. 5. 2016, sp. zn. 23 Cdo 5731/2015).

8. Odvolací soud, který se ztotožňuje se soudem I. stupně v jeho závěru, že pro osvobození žalobkyně od soudních poplatků nesvědčí žádný relevantní důvod (když samotný charakter sporu ani celkové majetkové poměry žalobkyně takovým důvodem nejsou), proto usnesení soudu I. stupně jako věcně správné potvrdil (219 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 21. prosince 2021

JUDr. Lubomír Velc v. r.
předseda senátu